

Ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes politika

1. Mērķis un pielietojums	1
2. Politikā lietotie termini un saīsinājumi	1
3. Vispārīgie noteikumi.....	2
4. Rīkojumu veidi.....	3
5. Rīkojumu izpilde.....	3
6. Klienta īpašie norādījumi rīkojumu izpildē.....	4
7. Klientu rīkojumu apvienošana un sadalīšana.....	5
8. Atbildības sadalījums	5

1. Mērķis un pielietojums

- 1.1. Šīs Politikas mērķis ir noteikt vispārējos principus, kas palīdz nodrošināt Klientu rīkojumu izpildi ar klientam labākajiem rezultātiem.
- 1.2. Politika ir piemērojama valsts akciju sabiedrībā „Latvijas Hipotēku un zemes banka” (turpmāk tekstā - Banka) un tās kontrolētajā akciju sabiedrībā „Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība „Hipo fondi”” (turpmāk tekstā - Hipo fondi).
- 1.3. Uzņemšanās nodrošināt labākos rezultātus nenozīmē, ka tiek uzņemtas papildus saistības vairāk kā noteikts spēkā esošajos tiesību aktos vai panākts vienošanās ar Klientu rezultātā.
- 1.4. Šī Politika ir attiecināma tikai uz tām personām, kurām ir attiecīgi piemērots *privāta klienta* vai *profesionāla klienta* statuss. Uz personām, kurām ir piemērots *tiesīga darījuma partnera* statusu, šī Politika nav attiecināma. Klienta statusa piešķiršanas kritēriji un kārtība noteikta *Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politikā*.
- 1.5. Šī Politika tiek īstenota, ievērojot spēkā esošās Latvijas Republikas Finanšu instrumentu tirgus likuma, Eiropas Kopienas Direktīvas 2004/39/EK, Eiropas Kopienas Direktīvas 2006/73/EK un Eiropas Kopienas Regulas 1287/2006 prasības.

2. Politikā lietotie termini un saīsinājumi

- 2.1. **Daudzpusējā tirdzniecības sistēma** – sistēma, kuru uztur ieguldījumu brokeru sabiedrība, kredītiestāde vai tirgus organizētājs un kurā, ievērojot līdzvērtīgus nosacījumus, apvieno trešo pušu finanšu instrumentu pirkšanas un pārdošanas rīkojumus tā, ka tiek noslēgts darījums.

-
- 2.2. **Finanšu instruments** – Finanšu instrumentu tirgus likumā definētie finanšu instrumenti – tajā skaitā, bet ne tikai – parāda vērtspapīri, akcijas, ieguldījumu apliecības, naudas tirgus instrumenti un atvasinātie finanšu instrumenti.
 - 2.3. **Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politika** – vispārējs Bankas un Hipo fondu darbību reglamentējošs dokuments, kas izstrādāts ieguldījumu pakalpojumu klientu klasificēšanai atbilstoši to pieredzei un kompetencei, darbojoties ar finanšu instrumentiem. Šis dokuments publicēts Bankas un Hipo fondu interneta mājas lapās.
 - 2.4. **Klients** – persona, kurai Banka vai Hipo fondi sniedz ieguldījumu pakalpojumus.
 - 2.5. **Privātais klients** – klients, kuram saskaņā ar *Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politiku* Banka vai Hipo fondi attiecīgajā jomā piemērojuši privātā klienta statusu.
 - 2.6. **Profesionālais klients** – klients, kuram saskaņā ar *Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politiku* Banka vai Hipo fondi attiecīgajā jomā piemērojuši profesionālā klienta statusu.
 - 2.7. **Politika** – Ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes politika.
 - 2.8. **Regulētais tirgus** – birža: organizatorisku, juridisku un tehnisku pasākumu kopums, kas padara iespējamu atklātu un regulāru finanšu instrumentu darījumu slēgšanu *Finanšu instrumentu tirgus likuma* izpratnē.
 - 2.9. **Rīkojums** – klienta instrukcija par finanšu instrumentu darījuma veikšanu, kuru izpildot, Banka vai Hipo fondi rīkojas kā klienta aģents vai klienta vārdā.
 - 2.10. **Tiesīgais darījuma partneris** – klients, kuram saskaņā ar *Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politiku* Banka vai Hipo fondi attiecīgajā jomā piemērojuši tiesīga darījuma partnera statusu.

3. Vispārīgie noteikumi

- 3.1. Klientu rīkojumi tiek izpildīti maksimāli ātri un tādā kārtībā, kā tie tiek saņemti, ja vien rīkojumu īpatnības vai pastāvošie tirgus apstākļi nepadara tos neizpildāmus šādā veidā vai klienta intereses neprasa citādu rīcību.
- 3.2. Darījuma rezultātā saņemtie finanšu instrumenti vai naudas līdzekļi tiek nekavējoties ieskaitīti klienta finanšu instrumentu kontā vai naudas līdzekļu kontā.
- 3.3. Klients var iesniegt rīkojumus, kuros Banka vai Hipo fondi rīkojas klienta vārdā vai kā klienta aģents, darījumu veikšanai tikai ar šādiem finanšu instrumentiem:
 - 3.3.1. parāda vērtspapīri (obligācijas);
 - 3.3.2. kapitāla vērtspapīri (akcijas);
 - 3.3.3. vērtspapīri, kas apliecina līdzdalību ieguldījumu fondos vai tiem pielīdzināmos kopējo ieguldījumu formējumos;
 - 3.3.4. vērtspapīru REPO darījumi;
 - 3.3.5. valūtas maiņas, mijmaiņas un nākotnes darījumi;
 - 3.3.6. naudas tirgus darījumi.
- 3.4. Banka vai Hipo fondi ir tiesīgi nepildīt klienta rīkojumus ar šīs Politikas iepriekšējā punktā 3.3. minētajiem finanšu instrumentiem, kas nav paredzēti tā ieguldījumu pakalpojumu cenrādī.

-
- 3.5. Rīkojums, kuru Banka vai Hipo fondi klienta vārdā iesniedz savam darījuma partneriem, balstoties uz ar klientu noslēgtā līguma noteikumiem, tiek uzskatīts par klienta personīgi iesniegtu rīkojumu un Banka vai Hipo fondi rīkojas saskaņā ar šo Politiku.
 - 3.6. Regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā, Banka un Hipo fondi seko šīs Politikas efektivitātei un tās atbilstībai reālajai situācijai un rīkojumu izpildes kārtībai. Ja šajā Politikā tiek veikti būtiski grozījumi, klients par tiem tiek informēts likumā noteiktajā kārtībā. Politika ir pieejama Bankas un Hipo fondi interneta mājas lapās, kā arī pēc Klienta pieprasījuma Bankas filiālēs.

4. Rīkojumu veidi

- 4.1. Klients var iesniegt šādus rīkojumu veidus:
 - 4.1.1. brīvais rīkojums – rīkojums pirkt vai pārdot noteiktu daudzumu konkrētu finanšu instrumentu par tirgus cenu;
 - 4.1.2. īpašais rīkojums - rīkojums pirkt vai pārdot noteiktu daudzumu konkrētu finanšu instrumentu par īpaši noteiktu cenu;
 - 4.1.3. citus rīkojumus, ja to paredz attiecīgais pakalpojums.
- 4.2. Klients iesniedz rīkojumu formā, kāda tā paredzēta starp Banku / Hipo fondiem un klientu noslēgtajā vienošanās.
- 4.3. Gadījumā, ja klients savā rīkojumā norādījis īpašus nosacījumus, klients apzinās, ka tā īpašie nosacījumi var liegt Bankai vai Hipo fondiem izpildīt tā rīkojumu saskaņā ar šo Politiku - līdz ar to nesasniedzot labākos rezultātus.
- 4.4. Banka un Hipo fondi var noteikt katra rīkojuma veida un konkrēta finanšu instrumenta rīkojuma iesniegšanas veidus, laikus un derīguma termiņus. Šie parametri var atšķirties no attiecīgās rīkojumu izpildes vietas noteiktajiem parametriem.
- 4.5. Pieņemot no klienta rīkojumu pēc Bankas vai Hipo fondu noteiktajiem laikiem, netiek garantēts, ka klienta rīkojums tiks iesniegts un izpildīts tekošās dienas sesijā.

5. Rīkojumu izpilde

- 5.1. Klienta rīkojumus Banka un Hipo fondi izpilda, izmantojot savu pieredzi, zināšanas un tirgus praksi pēc iespējas efektīvāk - pēc iespējas laikā un pēc iespējami labākās cenas.
- 5.2. Gadījumā, ja no klientiem tiek saņemti vairāki salīdzināmi rīkojumi, tie tiek izpildīti saņemšanas secībā.
- 5.3. Bankai un Hipo fondiem ir tiesības izpildīt rīkojumus ārpus regulēta tirgus vai daudzpusējās tirdzniecības sistēmas.
- 5.4. Izpildot klienta rīkojumu, var tikt izmantotas viena vai vairākas no šādām rīkojumu izpildes vietām, lai pastāvīgi nodrošinātu rīkojumu izpildi ar klientam labākajiem rezultātiem:
 - 5.4.1. regulētais tirgus;
 - 5.4.2. daudzpusējā tirdzniecības sistēma;
 - 5.4.3. trešo pušu ieguldījumu sabiedrības un brokeru pakalpojumu sniedzēji.
- 5.5. Konkrēto rīkojumu izpildes vietu un darījumu partneru saraksts pieejams šīs Politikas pielikumā, kā arī Bankas filiālēs un Bankas un Hipo fondu interneta mājas lapās.

-
- 5.6. Ja Bankai vai Hipo fondiem ir tiešā piekļuve attiecīgajai rīkojumu izpildes vietai, tad tie izpilda rīkojumu paši; ja Bankai vai Hipo fondiem tiešās piekļuves nav, tad tie izmanto citu savu sadarbības partneru pakalpojumus.
 - 5.7. Gadījumā, ja klients nav rīkojumā noteicis rīkojuma izpildes vietu, izpildes vietu izvēlas attiecīgi Banka vai Hipo fondi, ņemot vērā vienu vai vairākus rīkojumā iekļautos parametrus un izpildes vietu raksturojošus faktorus, t.sk.:
 - 5.7.1. norēķinu drošumu;
 - 5.7.2. izpildes ātrumu;
 - 5.7.3. izmaksas;
 - 5.7.4. likviditāti;
 - 5.7.5. informācijas pieejamību.
 - 5.8. Nosakot rīkojuma izpildes vietu, neviens no šīs Politikas iepriekšējā punktā 5.7. minētajiem faktoriem nav noteicošais. Minētie faktori tiek izvērtēti kopumā, t.sk., ņemot vērā klienta raksturojumu (ieskaitot tam piešķirto statusu – profesionālais vai privātais klients), konkrētā rīkojuma un tā finanšu instrumenta veidu.
 - 5.9. Gadījumā, ja rīkojumā paredzētais finanšu instrumenta darījums ir izpildāms vairākās vietās, tad Banka vai Hipo fondi parasti izvēlas to vietu, kurā rīkojums izpildāms visefektīvāk, ņemot vērā izpildes ātrumu un izmaksas.
 - 5.10. Ja rīkojums tiek izpildīts *privātā klienta* vārdā, labākais iespējamais rezultāts tiek noteikts kā kopējā maksa, kas aptver finanšu instrumenta cenu un ar izpildi saistītās izmaksas, ietverot visus izdevumus, kas rodas klientam tiešā saistībā ar rīkojuma izpildi, ieskaitot izpildes vietas maksu, norēķinu maksu, kā arī maksu citām rīkojuma izpildē iesaistītajām personām.
 - 5.11. Gadījumā, ja attiecībā uz konkrēto finanšu instrumentu Bankai vai Hipo fondiem ir pieejama tikai viena rīkojuma izpildes vieta, tad rīkojums tiek izpildīts šajā izpildes vietā. Tādā gadījumā tiek uzskatīts, ka šīs Politikas nosacījumi ir izpildīti un labākais darījuma rezultāts klientam ir nodrošināts.
 - 5.12. Banka un Hipo fondi klienta rīkojumus nodod izpildei tikai tādiem sadarbības partneriem, kuriem ir apstiprināta politika, kas nodrošina klientam labāko iespējamo rezultātu.
 - 5.13. Ja klients ir iesniedzis ierobežojošo rīkojumu par kapitāla vērtspapīriem (akcijām), kuri ir iekļauti regulētajā tirgū, un šāds rīkojums pastāvošajos tirgus apstākļos nav izpildīts nekavējoties, tad Banka vai Hipo fondi, ja vien klients nav skaidri norādījis citādi, veic pasākumus, lai nodrošinātu iespējami drīzu minētā rīkojuma izpildi, atklājot tirgum informāciju par šo rīkojumu, tajā skaitā iesniedzot rīkojumu regulētajā tirgū vai to ievadot daudzpusējā tirdzniecības sistēmā..
 - 5.14. Banka un Hipo fondi, kā arī to amatpersonas vai darbinieki neizmanto ļaunprātīgi to rīcībā esošo informāciju par neizpildītiem klienta rīkojumiem.
 - 5.15. Pēc klienta pieprasījuma, klients tiek informēts par tā rīkojumu izpildes gaitu.
 - 5.16. *Privātais klients* tiek savlaicīgi informēts par jebkurām nozīmīgām grūtībām attiecībā uz pienācīgu tā rīkojuma izpildi.

6. Klienta īpašie norādījumi rīkojumu izpildē

- 6.1. Ja klients devis īpašus norādījumus attiecībā uz savu rīkojumu kopumā vai kādā tā daļā (t.sk., attiecībā uz rīkojuma izpildes vietas izvēli), tiek ievēroti klienta īpašie norādījumi.

-
- 6.2. Banka un Hipo fondi ir atbrīvoti no pienākuma nodrošināt pēc iespējas labākus rezultātus klientam saskaņā ar šo Politiku, ja klients ir devis īpašus norādījumus par to, kā izpildāmi darījumi ar finanšu instrumentiem, par rīkojumu izvietošanu, veicot klienta finanšu instrumentu individuālu pārvaldīšanu, par personu, kurai nododams izpildei klienta rīkojums. Šajā gadījumā tiek ievēroti klienta īpašie norādījumi.
 - 6.3. *Privātais klients* apzinās, ka tā īpašie norādījumi rīkojumā var būtiski traucēt darbības, lai saskaņā ar šo Politiku tiktu sasniegts labākais iespējamais rezultāts klienta rīkojumu izpildē attiecībā uz elementiem, kas ir iekļauti šajos īpašajos norādījumos.

7. Klientu rīkojumu apvienošana un sadalīšana

- 7.1. Banka vai Hipo fondi ir tiesīgi apvienot klienta rīkojumu ar cita klienta rīkojumu vai rīkojumiem uz sava rēķina, tikai tad, ja pastāv tikai neliela varbūtība, ka rīkojumu vai darījumu apvienošana kaitēs to klientu interesēm, kuru rīkojumi tiek apvienoti. Ja nav citu iemeslu, ko Banka vai Hipo fondi sniedz klientam katrā gadījumā atsevišķi, Bankas un Hipo fondu mērķis apvienojot rīkojumus ir – sasniegt labākus rezultātus klientam.
- 7.2. Pirms rīkojumu apvienošanas Banka vai Hipo fondi informē katru klientu, kura rīkojums tiek apvienots ar cita klienta rīkojumu, ka šāda apvienošana var radīt zaudējumus attiecībā uz konkrēto rīkojumu.
- 7.3. Apvienotais rīkojums, kas tiek izpildīts pilnībā, tiek pārdalīts pēc izpildes cenas, balstoties uz katra individuāla rīkojuma apjomu.
- 7.4. Apvienotais rīkojums, kas tiek izpildīts daļēji, tiek sadalīts prioritārā secībā – individuālie rīkojumi tiek sakārtoti un apmierināti laika secībā, proti, pēdējais no atsevišķiem individuālajiem rīkojumiem tiek izpildīts tikai tādā gadījumā un apjomā, par cik iepriekšējais rīkojums ir pilnībā izpildīts; attiecīgie darījumi tiek sadalīti prioritārā secībā – vispirms par labu klientam/klientiem un tikai tad Bankai un Hipo fondiem.
- 7.5. Apvienoto rīkojumu, kas izpildīts daļēji, Banka vai Hipo fondi var pārdalīt proporcionāli individuālo rīkojumu apjomam par izpildes cenu, ja attiecīgi Banka vai Hipo fondi tam saņēmušas visu klientu, kuru rīkojumi tika apvienoti, piekrišanu.
- 7.6. Apvienoto rīkojumu, kas izpildīts daļēji, Banka vai Hipo fondi var pārdalīt proporcionāli individuālo rīkojumu apjomam par izpildes cenu, ja attiecīgi Banka vai Hipo fondi var pamatoti pierādīt, ka bez šādas apvienošanas tie nebūtu varējuši izpildīt klienta rīkojumu ar tik izdevīgiem nosacījumiem vai nebūtu varējuši izpildīt šādu klienta rīkojumu vispār.
- 7.7. Piedāvājot ieguldījumu portfeļu pārvaldes pakalpojumus, Banka vai Hipo fondi ir tiesīgi apvienot klientu rīkojumus saskaņā ar tirgus praksi, nodrošinot savstarpējā taisnīguma principu attiecībā uz šo klientu portfeļiem. Apvienotie klientu rīkojumi (pilnībā vai daļēji izpildīti), veicot portfeļa pārvaldīšanas pakalpojumus, tiek pārdalīti proporcionāli sākotnējo rīkojumu apjomam par apvienotā rīkojuma izpildes cenu.

8. Atbildības sadalījums

- 8.1. Bankas Padome ir atbildīga par Politikas apstiprināšanu un tās īstenošanas uzraudzību.
- 8.2. Bankas Valde ir atbildīga par Politikas izstrādāšanas, ieviešanas un savlaicīgas pārskatīšanas nodrošināšanu.

-
- 8.3. Bankas Risku vadības departaments uzrauga ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes procesa atbilstību normatīvajiem dokumentiem.
 - 8.4. Bankas Finanšu vadības departaments izstrādā un pilnveido ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes procedūru un nodrošina šajā politikā minētās informācijas atbilstību normatīvo dokumentu prasībām.
 - 8.5. Bankas Grāmatvedības departaments nodrošina ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildi atbilstoši Politikā noteiktajai ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes kārtībai.
 - 8.6. Bankas Mārketinga departaments ir atbildīgs par Politikas savlaicīgu ieviešanu Bankas un Hipo fondu interneta mājas lapās.
 - 8.7. Bankas Iekšējā audita departaments ir atbildīgs par ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes procesa realizācijas neatkarīgu uzraudzīšanu Bankā un Hipo fondos.
 - 8.8. Akciju sabiedrības „Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība „Hipo fondi”” Valde ir atbildīga par Politikas īstenošanu akciju sabiedrībā „Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība „Hipo fondi””.

Rīkojumu izpildes vietu saraksts**Partneru un brokeru saraksts.**

PKO Bank Polski (State Savings Bank) (PL)
ING Belgium (BE)
Intesa Sanpaolo S.p.a. (IT)
Den Danske Bank (DK)
Deutsche Bank AG (DE)
WGZ-Bank AG (DE)
Dresdner Bank AG (DE)
Zurich Cantonal Bank (CH)
Standard Bank Plc (UK)
Nordea Bank Finland Plc (FI)
Deutsche Bank Trust Co Americas (US)
DZ Bank (Londonas filiāle) (UK)
DZ Bank (Frankfurtes filiāle) (DE)
HSBC USA Inc (US)
HSBC Bank PLC London (UK)
National Westminster Bank plc (UK)
Svenska Handelsbanken (Stokholma) (SE)
Svenska Handelsbanken (Oslo) (No)
Svenska Handelsbanken (Helsinki) (FI)
Bank of Montreal (CA)
SMBC Capital Markets, Inc, (US)
Commerzbank AG (DE)
HSH Nordbank (DE)
West LB AG (DE)
Sampo Bank Plc (FI)
SEB Vilniaus Bankas AB (LT)
Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG (AT)
Latvijas Banka
SEB Latvijas Unibanka
Nordea Bank Finland Latvijas fil.
Swedbank
Danske Banka Latvijas fil.
Parex banka
Aizkraukles banka
DnB NORD Banka
Rietumu banka
UniCredit Bank Latvia
GeMoney Bank
PrivatBank
Latvijas Krājbanka
Norvik banka
Komerbanka Baltikums
Sanpaolo Bank Lux

Fortis Securities
Banca Promos SPA
Mitsubishi UFJ Trust Intl
Ukio Bankas
Baader Bank AG
Goldman Sachs Intl
Regional Investment bank
Mizuho International Plc
Credit Suisse Int.
Carl Kliem S.A.
Oppenheimer & Co Inc.
Bankque Pasche SA

Biržas un izpildes vietas ar tiešu pieeju vai brokeru starpniecību

Nasdaq OMX Riga
Nasdaq OMX Tallinn
Nasdaq OMX Vilnius
Frankfurt stock exchange (XTRA)

Depozitāriju saraksts

Latvijas Centrālais depozitārijs (LCD)
Handelsbanken Finland
DZ Bank
Franklin Templeton International Services S.A.
Raiffeisen Zentralbank Osterreich
Caceis bank Luxembourg